

Список використаних джерел:

1. Ведькал В.А., Агамалієв Е.А. Теоретичні та практичні аспекти санкцій у міжнародному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 575–577.
2. Аналітичний портал. Зовнішня політика України. Вплив міжнародних санкцій на політику та економіку країни-агресора у 2024–2025 рр. URL: <https://surl.li/gxaqzb>.
3. Шкаровський Д. Санкційні вектори. URL: <https://surl.li/ygbkmq>.

Кобиляк Д. М., канд. екон. наук Краснікова Н. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛЕЮ

ПЛАСТИКОВИМИ ВІДХОДАМИ

Міжнародна торгівля пластиковими відходами є важливим елементом глобальної системи поводження з відходами, оскільки пластик становить значну частку загального обсягу твердих побутових відходів і має високий потенціал до переробки. На відміну від інших видів вторинної сировини, таких як папір або метал, пластик характеризується значними екологічними ризиками через його тривалий період розкладу та високу ймовірність забруднення довкілля. Останні десятиліття обсяги пластикових відходів зросли у зв'язку з активним використанням одноразової продукції та пакування, що ускладнює управління цими потоками на національному рівні. Проблеми нелегального експорту, екологічних ризиків та недосконалості міжнародного регулювання вимагають перегляду існуючих підходів до управління цими потоками. Відсутність узгоджених міжнародних механізмів контролю ускладнює забезпечення прозорості та екологічної безпеки таких операцій. Дослідження цих процесів є необхідним для формування ефективної системи регулювання, яка сприятиме мінімізації екологічних загроз і розвитку циркулярної економіки.

Одним із ключових напрямів досліджень є вплив міжнародної торгівлі пластиковими відходами на економіки країн-експортерів і імпортерів [1]. Наприклад, Баран Б. аналізує потоки пластикових відходів із країн ЄС,

наголошуючи на дисбалансі між обсягами експорту та можливостями переробки в країнах-імпортерах [2]. Питання регулювання та правового контролю розглядається у дослідженнях, де оцінюється вплив концепції циркулярної економіки на міжнародну торгівлю пластиковими відходами, включаючи сучасні обмеження та торговельні бар'єри [3; 4].

Після запровадження Китаєм у 2018 році політики «Національний меч», що фактично заборонила імпорт більшості категорій пластикових відходів, глобальна система поводження з пластиком зазнала докорінної трансформації. До цього моменту Китай відігравав роль провідного світового переробного хабу, приймаючи до 60% усіх світових пластикових відходів, переважно з країн Європейського Союзу, США, Японії та Австралії. Закриття цього каналу спричинило перенаправлення потоків вторинної сировини до інших країн Азії, таких як Малайзія, В'єтнам, Таїланд та Індонезія, які, однак, швидко виявили нездатність до переробки великих обсягів імпортованих матеріалів та почали поступово впроваджувати власні обмеження [5].

У відповідь на кризу країни з високими рівнями генерації пластикових відходів почали активніше розвивати внутрішні системи збору, сортування та переробки. У ЄС була ухвалена стратегія Circular Economy Action Plan, в якій зроблено акцент на повторне використання та утилізацію полімерів, зокрема через інвестиції в новітні переробні технології. США, хоча й повільніше, також почали інвестувати у внутрішню інфраструктуру поводження з відходами, зосереджуючись на технологіях хімічного рециклінгу та імпорті високоякісної вторинної сировини, яку вигідніше використовувати, ніж первинний пластик. Світовий ринок переробки поступово зміщується в напрямку регіоналізації, коли країни чи економічні блоки прагнуть самостійно обробляти власні відходи. Одночасно спостерігається розвиток інноваційних форм переробки, включаючи механічний та хімічний рециклінг, піроліз, виробництво альтернативного палива. Крім того, зростає роль розширеної відповідальності виробника (EPR), яка зобов'язує компанії фінансувати або забезпечувати збір і утилізацію використаної

упаковки. Перспективи управління пластиковими відходами вбачаються в одночасній реалізації трьох напрямків: циркулярна економіка, хімічна переробка, підписання та реалізація Глобальної угоди щодо пластика.

Глобальна угода щодо пластикового забруднення – це міжнародна ініціатива під егідою Програми ООН з навколишнього середовища (UNEP), яка має на меті створення юридично обов’язкової угоди, що охоплює повний життєвий цикл пластику – від виробництва до утилізації [6]. Її називають «пластиковим аналогом Паризької кліматичної угоди», оскільки вона прагне об’єднати країни навколо спільної мети – зупинити забруднення довкілля пластиком до 2040 року. Угода передбачає фінансову підтримку для країн, що розвиваються, яка полягатиме у інвестуванні в переробну інфраструктуру, а також навчанні, інноваціях та обміні технологіями. Очікується, що остаточний текст угоди буде готовий у 2025 році. За оцінками OECD, без нових дій обсяг пластику в довкіллі до 2040 року зросте у 3 рази.

Список використаних джерел:

1. Краснікова Н.О., Кобиляк Д.М. Міжнародна торгівля відходами: екологія чи бізнес *Challenges and Issues of Modern Science*. Vol. 2 (2024). С. 471-475. <https://cims.fti.dp.ua/j/issue/view/2>
2. Baran, B. (2024). Transboundary movements of plastic waste from EU countries. URL://wir.ue.wroc.pl/docstore/download/UEWR504ff93796e7499b8ddca69ecf2a0835/Baran_Transboundary_movements_of_plastic.pdf.
3. de Lange, D.E. (2024). Circular economy international trade: An investigation of the relationship between European Union circularity and international trade. *Journal of Cleaner Production*. URL://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652624037995.
4. Siyal, G.E.A., & Ahmed, A. (2025). Do Non-Tariff Barriers Divert Trade? A Case Study of Plastic Waste Export. URL: //ideas.repec.org/p/aho/ibaess/wpsil7.html
5. Picuno, C., Gerassimidou, S., You, W., & Martin, O. (2025). The potential of Deposit Refund Systems in closing the plastic beverage bottle loop: A review. URL://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0921344924005536.
6. Lou, Z., Liu, X., Lei, T., Boré, A., Han, Y., & Bai, J. (2025). Identification of drivers of global trade in plastic waste based on GCA and ISM-MICMAC model: Taking China, USA, and South Africa as cases. *Journal of Environmental Management*. URL://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301479725002117.
7. Intergovernmental Negotiating Committee on Plastic Pollution. UNEP. URL://www.unep.org/intergovernmental-negotiating-committee-plastic-pollution.